

Bu sunum "Roma Kenti" dersi kapsamında kullanılmak üzere eğitim amaçlı hazırlanmıştır. Sunum içinde kullanılan resim, çizim, fotoğraf, harita gibi görseller muhtelif internet kaynaklarından ve kitaplardan temin edilmiştir. Bu imgelerin tamamının yayın hakları, fotoğrafları çeken kişilere aittir; eğitim amaçlı olarak kullanımı uluslararası kanunlarla serbesttir, ancak ticari ve benzeri kullanımları için fotoğraf sahiplerinden izin alınması gerekmektedir.

This presentation was prepared for educational purposes to be used during the lectures of the course 'The Roman City'. The visual material like paintings, drawings, photographs and maps are acquired through various internet resources and different books. All the copyrights of the indicated visual material belong to the related artists, writers and researchers who had conducted these works of art, books and the visual designs. The use of these materials for education purposes are under the protection of international laws, but for commercial uses the necessary permissions should be taken from the copyright holders of the works.

ROMA DİNİ VE TAKVİMLER

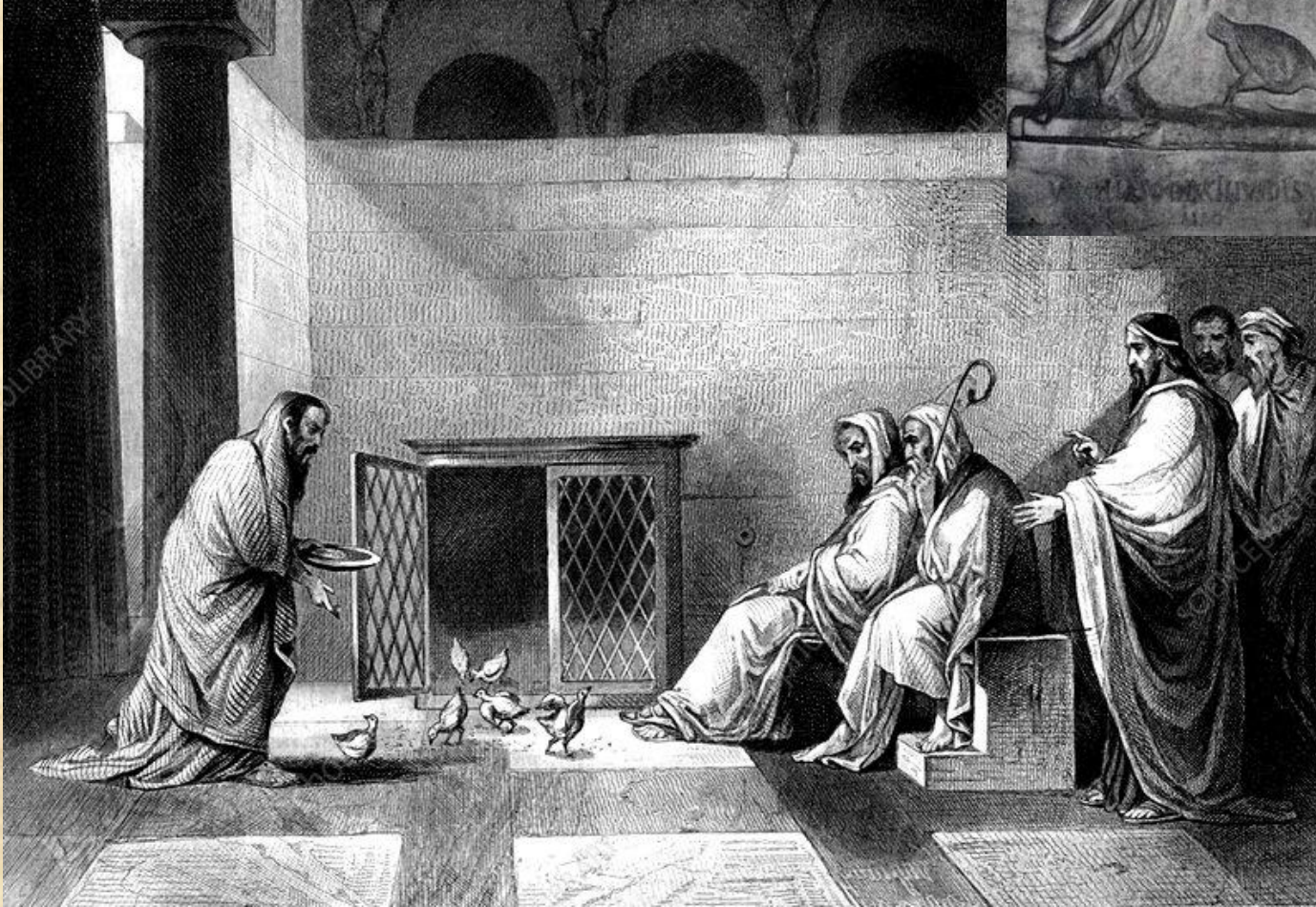
Roma geleneksel dininin tanrıları **NUMEN**'ler olarak adlandırılırdı. Bu tanrılar Roma toplumuna uygun olarak tarım kültürü ve aile yaşantısıyla ilgili kutsal ruhlardı (Animizm).

Numen'lerin daha çok bir doğa olayıyla kendilerini gösterdiklerine inandıkları için dinsel uygulamalarında doğayı gözlemleyip onu yorumlama yoluna gitmişlerdir. Bu yüzden dinsel uygulamalarda kehanet çok yaygın kullanılır.

Bu tür mesajları okuyabilen, işaretleri yorumlayan yüksek memurlar bulunmaktaydı:

- **AUGUR**'lar özellikle kartal, akbaba gibi kuşların uçuşlarını; tavukların yem yeme biçimlerine bakarak kehanette bulunan kişiler. Ellerinde TĪTUUS denilen kıvrık asa tutarlardı.

- **HARUSPEX** ise hayvanların iç organlarına bakarak tespitlerde bulunan kişilere verilen isim idi.

Left panel of the relief "Sacrifice in front of the Temple of Juppiter Capitolinus".

Marble. Ca. 118—125 CE.

300 × 250 × 32 cm. Height of relief 20 cm.

Inv. No. MR 737 (MA 978).

Paris, Louvre Museum

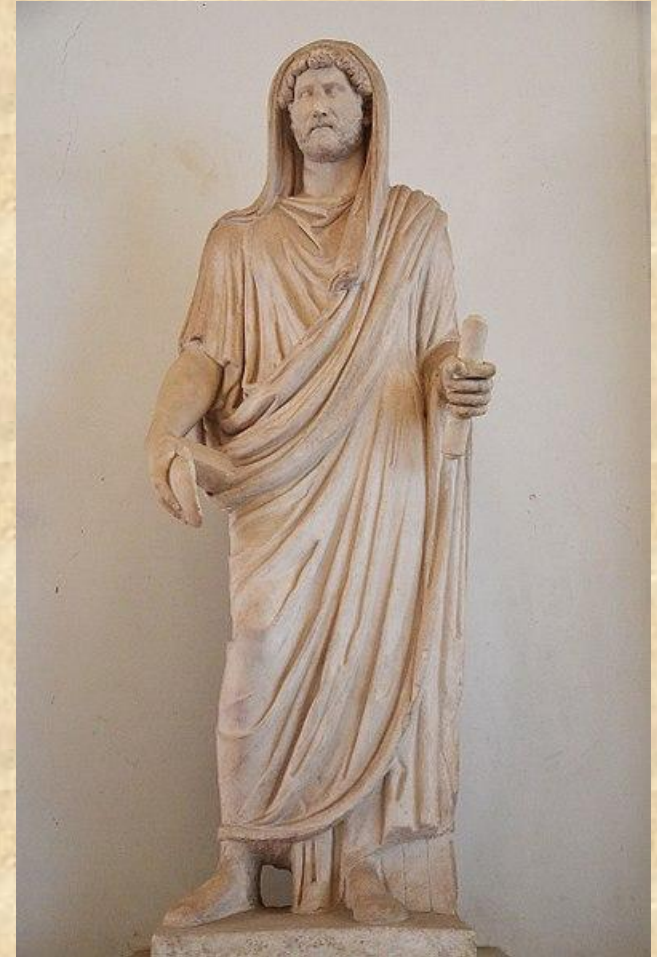
Roma devlet dini, aile içindeki dinsel yapılanmanın devlete dönüşmüş haliydi.
Devletin sönmez ateşini senbolize eden **VESTA**
Evin kapısının bekçisi olan **IANUS**, Romanın kapısının bekçisi olur..

Roma devlet dininin merkezi **PONTIFEX** idi. Bunun başında da **PONTIFEX MAXIMUS** denilen baş rahip bulunurdu.

Augustus as Pontifex
Maximus, late Augustan
period, Palazzo Massimo alle
Terme, Rome

Statue of Hadrian as Pontifex Maximus, 117-138
AD, from Rome, Palazzo Nuovo, Capitoline
Museums

Roma takviminde günler, mahkeme işleri ve diğer resmi işlerin görülmesine göre ikiye ayrılırdı.

- **DIES FASTI (F)**

- “Konuşulan günler” demektir.
- Bu günlerde mahkemeler açık olur, mahkeme üyeleri görevlerini yapar ve hakimlik yapan Praetor hüküm verir.

- **DIES NEFASTI (N)**

- “Konuşulmayan günler” anlamına gelir.
- Bu zamanlarda mahkeme kapalıdır.
- Praetor hüküm vermez.
- Bugünler dini törenlere ayrılan günlerdir.

A K- IAN- F	H K- FEB- N	D K- MAR- N	C K- APR- F	A K- MAI- F	H K- IVN- N	F K- IVL- N	E K- AVG- F	D K- SEP- F	B K- OCT- N	A K- NOV- F	G K- DEC- N
BF	AN	EF	DF	BF	AF	GN	FF	EF	CF	BF	HN
CC	BN	FC	EC	CC	BC	HN	GC	FC	DC	CC	AN
DC	CN	GC	FC	DC	CC	AN	HC	GC	EC	DC	BC
E NON- F	D NON- N	HC	G NON- N	EC	D NON- N	B POPLI- N	A NON- F	H NON- F	FC	E NON- F	C NON- F
FF	EN	AC	HN	FC	EN	CN	BF	AF	GC	FF	DF
GC	FN	B NON- F	AN	G NON- F	FN	D NON- N	CC	BC	H NON- F	GC	EC
HC	GN	CF	BN	HF	GN	EN	DC	CC	AF	HC	FC
A AGON- N	HN	DC	CN	A LEM- N	H VEST- N	FN	EC	DC	BC	AC	GC
BC	AN	EC	DN	BC	AN	GC	FC	EC	CC	BC	HC
CCAR- N	BN	FC	EN	C LEM- N	B MATR- N	HC	GC	FC	D MEDI- N	CC	A AGON- N
DC	CN	GC	FN	DC	CN	AC	HC	GC F	EC	DC	B EN
E IDVS- N	D IDVS- N	H EN	G IDVS- N	E LEM- N	D IDVS- N	BC	A IDVS- N	H IDVS- N	F FONT- N	E IDVS- N	C IDVS- N
F EN	EN	A EQVIR- N	HN	FC	EN	CC	BF	AF	GEN	FF	DF
G CAR- N	F LVPER- N	B IDVS- N	A FORDI- N	G IDVS- N	F Q- ST- DF	D IDVS- N	CC	BC F	H IDVS- N	GC	E CONS- N
HC	GEN	CF	BN	HF	GC	EC	DC	CC	AF	HC	FC
AC	HQVIR- N	D LIBER- N	CN	AC	HC	FF	E PORT- N	DC	BC	AC	GSATVR- N
BC	AC	EC	DN	BC	AC	GC	FC	EC	CC	BC	HC
CC	BC	F QVIN- N	E CERIA- N	CC	BC	H LV CAR- N	G VINAL-	FC	D ARMI- N	CC	A OPA- N
DC	CC	GC	FN	DC	CC	AC	HC	GC	EC	DC	BC
EC	D FERA- F	HC	G PARIL- N	E AGON- N	DC	B LV CAR- N	A CONS- N	HC	FC	EC	C DIVAL- N
FC	EC	AN F	HN	FN F	EC	CC	B EN	AC	GC	FC	DC
GC	F TERM- N	B TVBIL- N	A VINAL- F	G TVBIL- N	FC	D NEPT- N	C VOLK- N	BC	HC	GC	E LARE- N
HC	G REGIF- N	C Q- R- CF F	BC	H Q- R- CF F	GC	EC	DC	CC	AC	HC	FC
AC	HC	DC	C ROBIGN- N	AC	HC	F FVR- N	E OPIC- N	DC	BC	AC	GC
BC	A EN	EC	DC	BC	AC	GN	FC	EC	CC	BC	HC
CC	B EQVIR- N	FC	EC	CC	BC	HC	G VOLT- N	FC	DC	CC	AC
DC	CC	GC	FC	DC	CC	AC	HC	GC	EC	DC	BC
EC		HC	GC	EC	DC	BC	AC	HC	FC	EC	CC
FC		AC	HC	FC	EC	CC	BC	AC	GC	FC	DC
GC		BC	GC	GC	DC	DC	CC	CC	HC	FC	EC
XXXI	XXIIX	XXXI	XXX	XXXI	XXX	XXXI	XXXI	XXX	XXXI	XXX	XXXI

FERIAE ise tanrılar için düzenlenen özel günleri, Şenliği ya da tatilleri göstermekteydi. Bu tatiller, devletin belirlediği resmi bir tatil olabildiği gibi, aile içinde yapılan bir doğum günü kutlaması gibi özel bir gün de olabildi. Bu tatiller-bayramlar daha önceden belirlenmiŐ günlerde olabildiği gibi, daha sonradan rahipler tarafından da ilan edilebiliyordu.

ROMULUS'un düzenlediđi takvim (M.Ö. 753-716)

Bu takvimde 1 yıl Mart (Martius) ile başlayıp Aralık (December) biten 10 aydan oluşur. Toplam 304 günden oluşan bu takvimde 1 yıl, 6 ay ve 9 gündür.

NUMA POMPILIUS takvim (M.Ö.715-673)

- Takvimi ay yılına göre düzenledi.
- Takvime Ocak (Ianuarius) ve Şubat (Februarius) olarak adlandırılan iki ay daha ekledi
- Ocak ilk ay oldu Şubat da Mart'ı izledi...
- 1 yıl 12 aya bölündü
- 1 yıl 354 gün oldu.

GAIUS IULIUS CAESAR takvim (M.Ö.100-44)

-Mısırlıların takvimini örnek alarak aynı onlar gibi güneş yılına dayalı bir takvim oluşturdu. Bu takvim 365 gün ve bir çeyrek günden oluşmaktaydı.

-Caesar beşinci kez consül seçildiğinde , senato onu onurlandırmak için Quintilis (temmuz) ayını Iulius olarak, daha sonra Sextilis (Ağustos) ayını ise Augustus ayı olarak adlandırdı.

A K-IAN · F	H K-FEB · N	DK-MAR · N	C K-APR · F	A K-MAI · F	H K-IVN · N	F K-IVL · N	E K-AVG · F	D K-SEP · F	B K-OCT · N	A K-NOV · F	G K-DEC · N
BF	AN	EF	DF	BF	AF	GN	FF	EF	CF	BF	HN
CC	BN	FC	EC	CC	BC	HN	GC	FC	DC	CC	AN
DC	CN	GC	FC	DC	CC	AN	HC	GC	EC	DC	BC
ENON · F	DNON · N	HC	GNON · N	EC	DNON · N	BPOPLI · N	ANON · F	HNON · F	FC	ENON · F	CNON · F
FF	EN	AC	HN	FC	EN	CN	BF	AF	GC	FF	DF
GC	FN	BNON · F	AN	GNON · F	FN	DNON · N	CC	BC	HNON · F	GC	EC
HC	GN	CF	BN	HF	GN	EN	DC	CC	AF	HC	FC
AAGON · N	HN	DC	CN	ALEM · N	HVEST · N	FN	EC	DC	BC	AC	GC
BC	AN	EC	DN	BC	AN	GC	FC	EC	CC	BC	HC
CCAR · N	BN	FC	EN	CLEM · N	BMATR · N	HC	GC	FC	DMEDI · N	CC	AAGON · N
DC	CN	GC	FN	DC	CN	AC	HC	GC	EC	DC	BEN
EIDVS · N	DIDVS · N	HEN	GIDVS · N	ELEM · N	DIDVS · N	BC	AIDVS · N	HIDVS · N	FFONT · N	EIDVS · N	CIDVS · N
FEN	EN	AEOVIR · N	HN	FC	EN	CC	BF	AF	GEN	FF	DF
GCAR · N	FLVPER · N	BIDVS · N	Afordi · N	GIDVS · N	FQ-ST-D · F	DIDVS · N	CC	BC	HIDVS · N	GC	ECONS · N
HC	GEN	CF	BN	HF	GC	EC	DC	CC	AF	HC	FC
AC	HQVIR · N	DLIBER · N	CN	AC	HC	FF	EPORT · N	DC	BC	AC	GSATVR · N
BC	AC	EC	DN	BC	AC	GC	FC	EC	CC	BC	HC
CC	BC	FQVIN · N	ECERIA · N	CC	BC	HLVCARN · N	GVINAL · N	FC	DARMI · N	CC	AOPA · N
DC	CC	GC	FN	DC	CC	AC	HC	GC	EC	DC	BC
EC	DFERA · F	HC	GPARIL · N	EAGON · N	DC	BLVCARN · N	ACONS · N	HC	FC	EC	CDIVAL · N
FC	EC	ANF	HN	FNF	EC	CC	BEN	AC	GC	FC	DC
GC	FTERM · N	BTVBIL · N	AVINAL · F	GTVBIL · N	FC	DNEPT · N	CVOLK · N	BC	HC	GC	ELARE · N
HC	GREGIF · N	CQR-C · F	BC	HQR-C · F	GC	EC	DC	CC	AC	HC	FC
AC	HC	DC	CROBIGN · N	AC	HC	F · FVR · N	EOPIC · N	DC	BC	AC	GC
BC	AEN	EC	DC	BC	AC	GN	FC	EC	CC	BC	HC
CC	BEQVIR · N	FC	EC	CC	BC	HC	GVOLT · N	FC	DC	CC	AC
DC	CC	GC	FC	DC	CC	AC	HC	GC	EC	CC	BC
EC		HC	GC	EC	DC	BC	AC	HC	FC	EC	CC
FC		AC	HC	FC	EC	CC	BC	AC	GC	FC	DC
GC		BC	HC	GC	GC	DC	CC	CC	HC	FC	EC

XXXI   XXIIIX   XXXI   XXX   XXXI   XXX   XXXI   XXXI   XXX   XXXI   XXX   XXXI

SATURNALIA (17-19/23 Aralık)

- Tanrı Saturnus onuruna düzenlenen kutlamalar
- Tapınakta kurban sunumu
- Kamu Şöleni: katılımcılar başlarına keçe bir başlık giyer, en güzel kıyafetleri ile törene katılırlar.
- Köleler izinli sayılır

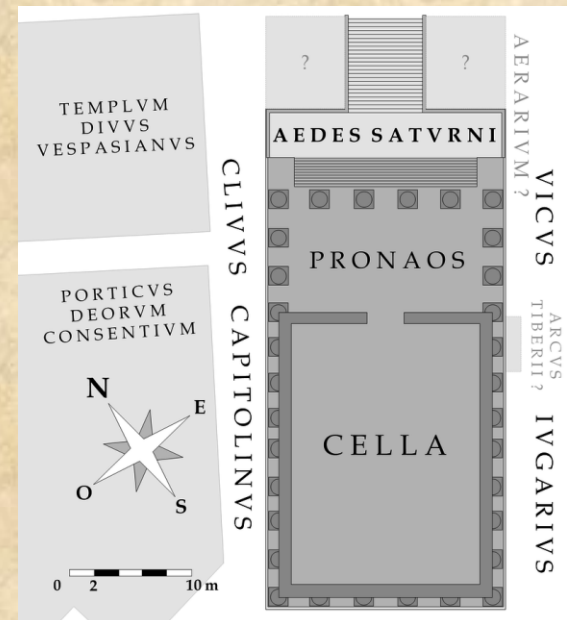
Satürn, tarımsal verimlilik ve medeni yaşam tanrısıydı. Büyük oranda fildişinden yapılmış olan heykel, bitkisel yağlarla dolduruluyordu.

Satürn tapınağı, Cumhuriyetin ilk yıllarından kalmaydı ama mevcut kalıntılar, M.Ö. 42'de tekrardan inşa edilme ve daha sonraki onarımlara aittir. Tapınak, italik stilinde yüksek bir platform üzerinde durmaktadır. Devlet hazinesi de içinde yer alıyordu.

SATÜRN TAPINAĞI

LUPERCALIA (15 Şubat)

- Lupercus adıyla tapınılan Faunus için düzenlenen bir çoban şenliği. Lupo (lurt) kelimesinin kullanılmasındaki başlıca neden, sürüleri kurtlardan korumak ile bağlantılı olmalı.
- Amaç, tarlalara ve insanlara bolluk ve bereketin gelmesi.

VESTALIA (9-15 Haziran)

- Tapınak evli kadınlara açılır, kadınlar çıplak ayaklarla yürüdükleri bir tören alayıyla tapınağa girip sunumlarda bulunurlar. Sunu olarak sadece yiyecek götürülür
- Tapınak çiçek çelenkleri ve çöreklerle süslenir ve 15 hazirana kadar tapınak açık tutulurdu.

